

NIEUWE BIJDRAGE
TOT DE KENNIS DER
ICHTHYOLOGISCHE FAUNA
VAN
AMBOINA.

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

Na in een paar artikels, opgenomen in het Natuurkundig tijdschrift voor Nederlandsch Indië (1), te hebben kunnen bijdragen tot de kennis der visschen van de Moluksche eilanden, en in het bijzonder tot die van Banda, Amboina en Ceram, zie ik mij op nieuw in staat gesteld, iets aan die kennis te kunnen toevoegen. In Junij 1852 ontving ik weder eene belangrijke verzameling visschen van Amboina, welke ik te danken heb aan de vriendschap en wetenschappelijken ijver van den heer Dr. J. HARTZFELD, chirurgijn majoor ter hoofdplaats van het gouvernement der Molukken. Deze verzameling bevat 63 soorten, allen in uitmuntenden toestand van bewaring,

(1) Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van de Banda-eilanden. Nat. Tijdschr. N. Ind. II. 1851 p. 225 — 261.

Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van de Moluksche eilanden. Visschen van Amboina en Ceram. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III 1852 p. 228 — 309.

meerderen nieuw voor de kennis van Amboina en de Molukken en enkelen ook nieuw voor de wetenschap. De bedoelde 63 soorten zijn de hieronder genoemde.

- | | |
|----------------------------------|---------------------------------------|
| 1. Apogon Hartzfeldii Blkr. | 34. Priodon annularis CV. |
| 2. » melas Blkr. | 35. Keris amboinensis Blkr. |
| 3. Serranus cyanostigma K. v. H. | 36. Callionymus dactylopus Ed. Benn. |
| 4. » pardalis Blkr. | 37. Amphisile scutata Cuv. |
| 5. » microprion Blkr. | 38. Fistularia immaculata Comm. |
| 6. Mesoprion octolineatus Blkr. | 39. Amphiprion chrysurus CV. |
| 7. » Russellii Blkr. | 40. » melanopus Blkr. |
| 8. » bottonensis Blkr. | 41. Pomacentrus melanopterus Blkr. |
| 9. » fulviflamma Blkr. | 42. Julis (Julis) lunaris CV. |
| 10. » striatus Blkr. | 43. » (») dorsalis QG. |
| 11. » marginatus Blkr. | 44. » (Halichoeres) interruptus Blkr. |
| 12. Holocentrum sammara CV. | 45. » (») Hartzfeldii Blkr. |
| 13. Upeneoides variegatus Blkr. | 46. Novacula julioïdes Blkr. |
| 14. Pterois zebra CV. | 47. Belone cylindrica Blkr. |
| 15. » volitans CV. | 48. Hemiramphus Quoyi CV.? |
| 16. Apistus fusco-virens QG.? | 49. Potosus lineatus CV. |
| 17. » taenianotus CV. | 50. Saurida nebulosa CV. |
| 18. Scorpaena diabolus CV. | 51. Echeneis neucrates L. |
| 19. Diagramma punctatum Ehr. | 52. Rhombus sumatranus Blkr. |
| 20. Scolopsides bilineatus CV. | 53. Balistes lineatus Bl. Schn. |
| 21. Lethrinus opercularis CV. | 54. » praslinus Lacép. |
| 22. Caesio coerulaureus Lac. | 55. » aculeatus Bl. Schn. |
| 23. Gerres oyena CV. | 56. » vidua Soland. |
| 24. Chaetodon vagabundus Bl. | 57. Tetraodon hijpselogeneion Blkr. |
| 25. » virescens CV. | 58. » laterna Richards. |
| 26. Zamelus cornutus CV. | 59. » papua Blkr. |
| 27. Scatophagus argus CV. | 60. Diodon punctatus Cuv. |
| 28. Toxotes jaculator CV. | 61. » novemmaculatus Cuv. |
| 29. Chorinemus sancti Petri CV. | 62. Pegasus volans L. Lac. |
| 30. Caranx Forsteri CV. | 63. Taeniura lymma MH. |
| 31. Carangoides blepharis Blkr. | |
| 32. Amphacanthus dorsalis CV. | |
| 33. » Kopsii Blkr. | |

40 dezer soorten kwamen niet voor in de verzamelingen, welke ik vroeger van Amboina ontving en 19 zijn nieuw voor de kennis der Moluksche eilanden. In mijne bovenbedoelde bijdrage werd het aantal van Amboina bekende vischsoorten op-

gegeven te bedragen 116. Thans zijn mij, voor zoo ver ik heb kunnen nagaan, met zekerheid als Amboinasche vischsoorten bekend de 153 hieronder genoemde. Achter hare namen zijn gevoegd de aanhalingen der plaatsen, waar ik ze in vroegere verhandelingen heb beschreven.

1. *Apogon melas* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Percoid.
2. » *roseipinnis* CV. Nat. T. Ind. III p. 253.
3. » *orbicularis* K. v. H. ibid. p. 254.
4. » *Hartzfeldii* Blkr. ibid. p. 254.
5. *Ambassis Dussumierii* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Percoid.
6. » *urotaenia* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 257.
7. *Cheilodipterus quinquelineatus* CV. ibid. III p. 253.
8. *Serranus microprion* Blkr.
9. » *cyanostigma* K. v. H. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
10. » *leucogrammicus* Rwdt. ibid.
11. » *crapao* CV. ibid.
12. » *amboinensis* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 258.
13. » *pardalis* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Percoid.
14. » *biguttatus* CV.
15. *Mesoprion Russellii* Blkr. Verh. B. Gen. XXII Perc.
16. » *fulviflamma* Blkr. = *DiaCOPE fulviflamma* CV.
17. » *marginatus* Blkr. = *DiaCOPE marginata* CV. ?
18. » *octolineatus* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII. Perc.
19. » *amboinensis* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 259.
20. » *unimaculatus* QG. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
21. » *bottonensis* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 170.
22. *Therapon theraps* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
23. » *servus* CV. ibid.
24. *Priacanthus japonicus* CV? Nat. T. N. Ind. II p. 171.
25. » *macracanthus* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
26. *Myripristis parvidens* CV? Nat. T. N. Ind. III p. 260.
27. » *microphthalmus* Blkr. ibid. III p. 261.
28. *Holocentrum sammara* CV.
29. » *diadema* CV. Nat. T. N. Ind. III p. 259.
30. *Sphyræna obtusata* CV. Bat. Gen. XXII Perc.
31. » *Commersonii* CV. ibid.
32. *Upeneoïdes bivittatus* Blkr. ibid.
33. » *variegatus* Blkr. ibid.
34. *Dactylopterus orientalis* CV. Nat. T. N. Ind. III p. 264.
35. *Pterois volitans* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Sclerop.
36. » *antennata* CV.

37. *Pterois zebra* CV. Nat. T. N. Ind. III p. 265.
38. *Scorpaena diabolus* CV. *ibid.* III p. 266.
39. *Apistus fusco-virens* QG.? *ibid.* III p. 269.
40. » *taenianotus* CV.
41. » *longispinis* CV.
42. *Diagramma punctatum* Ehr. CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Sciaen.
43. *Scolopsides bilineatus* CV. *ibid.*
44. » *lycogenis* CV. *ibid.*
45. *Chrysophys bifasciata* CV.
46. *Caesio coerulaureus* Lac. Verh. Bat. Gen. XXIII Maen.
47. *Emmelichthys leucogrammicus* Blkr. *ibid.*
48. *Gerres oyena* CV. *ibid.*
49. *Chaetodon princeps* CV. *ibid.* Chaetodont.
50. » *vittatus* Bl. Schn. *ibid.*
51. » *virescens* CV. *ibid.*
52. » *oligacanthus* Blkr. *ibid.*
53. » *vagabundus* Bl. *ibid.*
54. » *strigangulus* Sol. Nat. T. N. Ind. II p. 239.
55. *Heniochus macrolepidotus* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.
56. *Taurichthys viridis* CV. *ibid.*
57. *Zanclus cornutus* CV. *ibid.*
58. *Scatophagus argus* CV. *ibid.*
59. » *ornatus* CV.
60. *Platax Blochii* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.
61. *Pempheris mangula* CV. *ibid.*
62. *Toxotes jaculator* CV. *ibid.*
63. *Scomber loo* CV. *ibid.* XXIV Makr. Visschen.
64. *Chorinemus sancti Petri* CV. *ibid.*
65. » *tol* CV. *ibid.*
66. *Megalaspis Rottleri* Blkr. *ibid.*
67. *Selar trachurus* Blkr.
68. » *boöps* Blkr. Verh. B. Gen. XXIV Makr. Visschen.
69. *Caranx Forsteri* CV. *ibid.*
70. » *ekala* CV. *ibid.*
71. » *Peronii* CV.
72. *Carangoides blepharis* Blkr. Verh. B. Gen. XXIV Makr. Vissch.
73. » *ophthalmotaenia* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 271.
74. *Temnodon saltator* CV.
75. *Amphacanthus dorsalis* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Teuth.
76. » *margaritiferus* CV.
77. » *Kopsii* Blkr. Nat. Tijdschr. N. Ind. II p. 483.
78. *Acanthurus hepatus* Bl.

79. *Priodon annularis* CV.
80. *Keris amboinensis* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 272.
81. *Atherina cylindrica* CV.
82. » *lacunosa* CV.
83. *Petroskirtes anema* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 273.
84. *Gobius cyprinoïdes* Pall.
85. » *caninoïdes* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 274.
86. *Periophthalmus Schlosseri* Bl. Schn. Verh. B. Gen. XXII Gobioïd.
87. *Callionymus filamentosus* CV. Nat. T. N. Ind. III p. 273.
88. » *sagitta* Pall. ibid. I p. 31.
89. » *ocellatus* Pall.
90. » *dactylopus* Ed. Benn.
91. *Antennarius hispidus* Comm. Nat. T. N. Ind. III p. 280.
92. *Fistularia immaculata* Comm. ibid. III p. 281.
93. *Amphisile scutata* Cuv. ibid. II p. 245.
94. » *velitaris* Cuv.
95. *Amphiprion bifasciatus* Bl. Schn. Nat. T. N. Ind. III p. 282.
96. » *chrysurus* CV.
97. » *melanopus* Blkr.
98. *Pomacentrus nematopterus* Blkr. Nat. I. N. Ind. III p. 285.
99. » *prosopotaenioïdes* Blkr. ibid. III. p. 286.
100. » *melanopterus* Blkr.
101. *Glyphisodon rahti* CV. Nat. I. N. Ind. III p. 287.
102. » *melas* K. v. H. Verh. Bat. Gen. XXI. Kamsch. Labroïd.
103. *Heliases analis* CV.
104. *Dascyllus aruanus* CV. Nat. T. N. Ind. II p. 247.
105. *Julis (Halichoeres) interruptus* Blkr. ibid. II p. 252.
106. » (») *Hartzfeldii* Blkr.
107. » (*Julis*) *lunaris* CV. Verh. Bat. Gen. XXII. Gladsch. Labr.
108. » (») *dorsalis* QG.
109. *Novacula julioïdes* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 254.
110. *Gomphosus Cepedianus* QG.
111. *Epibulus insidiator* CV. Verh. B. G. XXII Gladsch. Labr.
112. *Plotosus lineatus* CV. ibid. XXI Siluroïd. batav.
113. *Hemiramphus Quoiji* CV. Nat. T. N. Ind. II p. 491.
114. » *Dussumierii* CV.
115. *Belone cylindrica* Blkr. Verh. B. Gen. XXIV Snoek.
116. *Alausa melanurus* CV. ibid. XXIV Har. Vissch.
117. *Saurus myops* CV.
118. » *trachinus* T. Schl. Nat. T. N. Ind. III p. 291.
119. *Saurida nebulosa* CV. ibid. III p. 292.
120. *Tetragonopterus argenteus* Less.

121. *Echeneis neucrates* L. Verh. B. G. XXIV Chir. etc.
122. *Muraena colubrina* Richards.
123. *Rhombus sumatranus* Blkr. Nat. T. N. Ind. I p. 409.
124. » *poecilurus* Blkr. ibid. III p. 293.
125. *Solea trichodactyla* Cuv.
126. *Plagusia Kopsii* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 494.
127. *Balistes lineatus* Bl. Schn. ibid. II p. 260.
128. » *vidua* Soland.
129. » *aculeatus* Bl. Verh. B. Gen. XXIV Balist.
130. » *praslinus* Lac. ibid.
131. » *ambonensis* Gr. Hardw.
132. *Monacanthus tomentosus* Cuv. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist.
133. *Tetraodon laterna* Richards. Nat. T. N. Ind. III p. 299.
134. » *virgatus* Richards. ibid. III p. 299.
135. » *hypselogeneion* Blkr. ibid. III p. 300.
136. » *kappa* Russ. ibid. III p. 301.
137. » *papua* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Blootk. Vissch.
138. » *margaritatus* Rüpp. Nat. T. N. Ind. III p. 302.
139. *Diodon novemmaculatus* Cuv.
140. *Triodon bursarius* Rwdt. Verh. B. Gen. XXIV Blootk. Vissch.
141. *Ostracion cornutus* L. ibid. XXIV Balist. Ostr.
142. » *cubicus* Bl. ibid.
143. *Syngnathus haematopterus* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 259.
144. » *fasciatus* Gr. Hardw.
145. *Syngnathoides Blochii* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 259.
146. *Hippocampus taeniopterus* Blkr. ibid. III p. 306.
147. » *moluccensis* Blkr. ibid. III p. 306.
148. *Solenostoma paradoxum* Laccp. ibid. III p. 309.
149. *Pegasus volans* L. ibid. III p. 307.
150. » *draconis* L.
151. *Carcharias (Prionodon) amboinensis* MH.
152. *Pristis cuspidatus* Lath.
153. *Taeniura lymma* MH. Verh. B. Gen. XXIV Plagiost.

Alle soorten, achter welke namen de plaats der beschrijvingen is aangehaald, bevinden zich in mijne verzameling. *Serranus microprius*, *Pomacentrus melanopterus*, *Amphiprion melanopus* en *Julis (Halichoeres) Hartzfeldii* beschouw ik als nieuw voor de wetenschap. Behalve de beschrijvingen dezer vier nieuwe soorten heb ik hieronder nog laten volgen, die van *Mesoprion marginatus* Blkr, *Mesoprion fulviflamma* Blkr,

Holocentrum sammara CV, *Apistus taenianotus* CV, *Priodon annularis* CV, *Callionymus dactylopus* Ed. Benn, *Amphiprion xanthurus* CV, *Julis (Julis) dorsalis* QG., *Balistes vidua* Soland. en *Diodon novemmaculatus* Cuv, welke soorten grootendeels nieuw zijn voor mijn kabinet, en welker diagnosen bij de verschillende schrijvers in meerdere of mindere mate te wenschen overlaten.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

Serranus microprion Blkr.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{3}$ in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 et paulo in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; rostro maxillaque superiore alepidotis; maxilla inferiore inferne tantum squamosa; maxilla superiore inferiore brevior, post oculum desinente, dentibus pluriseriatis, serie externa conicis, seriebus internis setaceis antice longioribus in thurmas 2 collocatis et insuper caninis 2 mediocribus; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis serie interna longioribus, antice caninis 2 vel 4 parvis; praecoperculo rotundato angulato, margine posteriore denticulis vix conspicuis; suboperculo interoperculoque margine tactu scabriusculis denticulis inconspicuis; operculo spinis 3, media longiore, inferiore brevior; dorso elevato valde convexo; ventre rectiusculo; squamis lateribus ciliatis 75 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali radiosius rotundatis; dorsali spinosa dorsali radiosa paulo humilior, spinis mediis et posterioribus subaequalibus corpore triplo circiter humilioribus; pectoralibus acutiuscule rotundatis 4 et paulo, ventralibus acutiusculis 6 ad $6\frac{1}{2}$, caudali rotundata $5\frac{1}{2}$ ad 6 in longitudine corporis; anali spina media capite paulo plus duplo brevior; colore corpore pinnisque fusco vel nigro; capite ocellis parvis confertis coeruleis nigro cinctis; squamis lateribus singulis macula parva trigona nigra; pinnis verticalibus margines versus profundioribus.

B. 7. D. $9/15$ vel $9/16$. P. $2/14$. V. $1/5$. A. $3/8$ vel $3/9$. C. 17 et lat. brev.

Habit. Amboina, Batavia, in mari.

Longitudo 3 speciminum $140'''$ ad $156'''$.

Aanm. Deze soort heeft in habitus veel van *Serranus rogaa* CV. Rüpp., doch zij kan deze niet zijn, vermits van *Serranus rogaa* opgegeven wordt, dat zij eene regthoekig geknotte staartvin bezit, tot formule heeft D. $9/18$. P. 19. A. $3/10$ (RÜPPELL) of D. $9/17$. P. 16. A. $3/9$ (CUVIER), en voorts de

kaken beschubt. Mijne drie specimina zijn afkomstig van Batavia en Amboina. De twee Bataviasche hebben het ligchaam fraai bruin, het Amboinesche ligchaam en vinnen zwart.

Mesoprion fulviflamma Blkr.

Mesopr. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ ad 2 et paulo in ejus altitudine; capite $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ ad 4 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula vel convexiuscula; osse suborbitali sub oculo junioribus oculo plus duplo, aetate provectoribus oculo duplo circiter humiliore; maxillis aequalibus, superiore sub dimidio oculi anteriore desinente, dentibus serie externa conicis antice caninis 4 ad 6 mediocribus; maxilla inferiore dentibus serie externa conicis, lateralibus aliquot caninoïdeis anticis majoribus; praeoperculo postice et inferne denticulato, incisura superficiali; operculo spinis 2 planis parum conspicuis; dorso elevato; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa altiore, spina 1^a ceteris brevior, 4^a ceteris longior $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{2}$ in altitudine corporis, parte radiosa rotundata; pinnis pectoralibus acutis 4 circiter, ventralibus acutis 6 ad $6\frac{1}{3}$, caudali expansa truncata vel subtruncata angulis acuta $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali spina media ceteris vulgo longior, parte radiosa angulata dorsali radiosa altiore; colore corpore superne rostroque olivaceo, lateribus inferneque flavo; fasciis cephalo-caudalibus utroque latere 6 vel 7 aureis, fascia superiore in linea laterali; macula magna rotundata nigra sub initio dorsalis radiosae usque sub spinas dorsales posteriores sese extendente dimidio inferiore linea laterali percursa; pinnis flavis vel aurantiacis.

B. 7. D. 10/13 vel 10/14. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Sciaena fulviflamma* Forsk. Faun. arab. p. 45 n° 45.

Perca fulviflamma Bl. Schn. Syst. posth. p. 28.

Centropomus hober Lac. Poiss. IV p. 249, 255, 256, 263.

Sciène hober Bonnat. Planch. Encyclop. méth.

Diacope fulviflamma CV. Poiss. II p. 319. Rüpp. Atl. R. N.

Afric. F. R. M. p. 72 tab. 19 fig. 2.

Diacope hober CV. Poiss. II p. 319.

Abou nocta, *Habar*, *Hober*, *Haalbiri* Arab.

Ikan Djennahah Mal. Batav.

Habit. Amboina, Batavia, in mari.

Longitudo 5 speciminum 160''' ad 233'''.

Aanm.* Zooals ik elders reeds heb opgemerkt, kunnen *Dia-*

cope en *Mesoprion* niet als twee geslachten gelden. De geslachtsnaam *Mesoprion* is te verkiezen boven *Diacope*, eensdeels omdat de naam *Diacope* reeds door HÜBNER aan een geslacht van Lepidopteren gegeven is en ten andere, omdat de naam *Diacope* (insnijding) eene onjuiste beteekenis zou hebben wanneer men hem toepaste op de soorten, bij welke het praeoperkel geene insnijding heeft.

De heer RÜPPELL (Neue Wirbelth. F. Abyss. F. R. M. p. 94) brengt tot de synonymen van *Mesoprion fulviflamma* ook *Mesoprion monostigma* CV. De soort, welke ik in mijn Bijdrage tot de kennis der Percoïden van den Indischen Archipel (Verh. Bat. Gen. XXII), heb beschreven als welligt te zijn *Mesoprion monostigma* CV. is bepaald eene andere als *Mesoprion fulviflamma*, onderscheidende zich, wanneer men exemplaren van dezelfde grootte vergelijkt, de eerste van de laatste door hogere onderoogkuilsbeenderen, afwezigheid der overlangsche goudkleurige banden, 1 straal meer in de rugvin enz. In mijn groot ichthyologisch plaatwerk over den Indischen Archipel, welks uitgave door de zeer groote daaraan verbondene kosten, nog geen begin heeft kunnen nemen, zijn die verschillen door naauwkeurige afbeeldingen aanschouwelijk gemaakt.

Mesoprion marginatus Blkr.

Mesopr. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; osse suborbitali sub oculo oculo minus duplo humiliore; maxillis subaequalibus, superiore sub oculi dimidio anteriore desinente, dentibus serie externa conicis, anteriore caninis 4 vel 6 parvis; maxilla inferiore dentibus serie externa conicis lateralibus aliquot ceteris paulo majoribus; praeoperculo postice et inferne denticulato, angulo rotundato dentibus majoribus, supra angulum incisura profunda, margine posteriore supra incisuram denticulis minimis; operculo spinis 2 planis, obtusis, parum conspicuis; dorso elevato; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa paulo altiore, spina 1^a ceteris brevior, spina 4^a ceteris longior $2\frac{3}{4}$ in altitudine corporis, parte radiosa rotundata; pinnis pectoralibus acutis 4, ventralibus 6, caudali extensa trun-

cata vel vix emarginata angulis acuta 5 in longitudine corporis; anali spina 2^a spina 3^a vix longiore, parte radiosa rotundata dorsali radiosa altiore; colore corpore superne olivaceo-roseo inferne flavo; rostro violaceo; pinna dorsali rubra superne late violacea, radiosa flavo marginata; pectoralibus roseis; ventralibus analique aurantiaco-flavis; anali apice fusciscente; caudali fusciscente-rubra, postice violacea flavo marginata.

B. 7. D. 10/14 vel 10/15. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Diacope marginata* CV. Poiss. II p. 320?

Diacops bordée CV. ibid.?

Nakadisé Incol. Ponticer?

Diacope xanthopus CV. Poiss. III p. 365?

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 202"

Aanm. *Mesoprion marginatus* komt mij voor dezelfde soort te zijn als *Diacope marginata* CV. van Pondicherrij en Oualan, doch het niet bestaan eener voldoende beschrijving van laatstgenoemde, maakt de gelijkstelling onzeker zonder vergelijking der specimina. Bij mijn specimen zie ik geen spoor van donkere zijvlek. Ik vermoed, dat ook *Diacope xanthopus* CV. van Ceijlon tot dezelfde species behoort, en het verdient nog nader aangetoond te worden in hoeverre *Diacope axillaris* CV. er soortelijk van verschilt of niet.

Holocentrum sammara CV. Poiss. III p. 161. Blkr.

Verh. Bat. Gen. XXII Percoïd. p. 53.

Holoc. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{3}{4}$ ad $4\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; linea rostro-frontali convexa; capite acuto $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; rostro acuto oculo brevior; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine capitis; osse suborbitali vix emarginato dentibus bene conspicuis postrosum spectantibus; maxilla superiore inferiore brevior, valde protractili, sub pupilla desinente; dentibus supraorbitalibus et opercularibus numerosis; spina praeoperculari oculo plus duplo brevior, non denticulata, aperturam brancialem attingente sed non vel vix superante; operculo spinis 2 validis subaequalibus, margine infra spinis non curvato dentibus parvis aequalibus armato; vertice lateribus striis 9 p. m. divergentibus; linea dorsali convexa, linea ventrali rectiuscula; squamis lateribus 35 ad 40 in serie longitudinali; pinna dorsali usque ad basin incisa,

spina 3^a ceteris longiore, spinis 2 ultimis spina 1^a plus duplo brevioribus, parte radiosa angulata obtusa parte spinosa vix vel non altiore; pinnis pectoralibus et ventralibus subaequalibus, acutis, $5\frac{1}{2}$ ad 6 in longitudine corporis; anali spina 3^a maxima 5 circiter in longitudine corporis parte radiosa angulata altiore; caudali profunde incisa lobis acutis rotundatis 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore dorso violascente vel rubro-violaceo, lateribus inferneque roseo-argenteo; pinnis roseis, ventralibus tantum albescentibus.

B. 8. D. 11/12 vel 11/13. P. 2/11 vel 2/12. V. 1/7. A. 4/8 vel 4/9.

C. 5—19—4 vel 4—19—4.

- Var. a. Vittis longitudinalibus fuscis vel violaceis 8 ad 12, genis nigro guttatis, pinna dorsali antice macula magna nigra, pinna caudali fasciis 2 longitudinalibus violascentibus.
- b. Vittis et guttis ut supra, pinna dorsali macula nigra nulla, pinna caudali fasciis 2 longitudinalibus violascentibus.
- c. Corpore vittis longitudinalibus guttisque capite nullis vel subinconspicuis; pinna dorsali antice macula nigra et inter singulas spinas superne et inferne macula lutea, pinna caudali non fasciata.
- d. Corpore vittis longitudinalibus guttisque capite nullis vel subinconspicuis, pinna dorsali antice macula nigra, caudali fasciis 2 longitudinalibus violascentibus.

Synon. *Schouwerdick* Ren. Poiss. Mol. I. tab. 29 fig. 156?

Sciaena sammara Forsk. Descr. anim. p. 48 No. 53. Lac. Poiss. IV p. 314.

Labrus angulosus Lac. Poiss. III p. 430.

Labre anguleux Lac. ibid. III tab. 22 fig. 1.

Perca samara Bl. Schn. Sijst posth. p. 89.

Holocentrus samara Rüpp. Atl. R. N. A. F. R. M. p. 85 tab. 22 fig. 3.

Holocentre sammer CV. Poiss. III p. 161.

Holocentrum christianum Ehr. CV. Poiss. III p. 162.

Holocentre chrétien CV. Poiss. III p. 163.

Abou imsammer, *Homri*, *Farer* vel *Elagmar* Arab.

Habit. Amboina, Sumbawa, in mari.

Longitudo 5 speciminum 60" ad 136"

Aanm. Mijne verzameling bevat thans 5 soorten van *Holocentrum*, t. w. *Holocentrum leonoïdes* Blkr., *Holocentrum orientale* CV, *Holocentrum diadema* Lac., *Holocentrum operculare* CV. en *Holocentrum sammara* CV. Deze laatste is van de overige 4 gemakkelijk te onderscheiden, doordien er de prae-

operkeldoorn niet tot achter de kieuwopening reikt, hare twee operkeldoornen van nagenoeg gelijke grootte zijn, de snuit spits en het onderoogkuilsbeen slechts weinig uitgerand is, de rugvin slechts van voren eene zwarte vlek heeft of in het geheel niet zwart is enz. Ik bezit er thans 5 specimina van, waarvan echter geene twee in kleurteekening geheel op elkander gelijken, zoodat de soort vele variëteiten schijnt te bezitten. De groote zwarte rugvinvlek is slechts bij drie dezer specimina aanwezig; de zwarte wangvlekjes zie ik slechts bij 4 hunner en verschillen weder bij die 4 in talrijkheid; de donkere overlangsche staartvinbanden bestaan slechts bij de drie grootste specimina, wat op eene leeftijds-verscheidenheid schijnt te duiden; de overlangsche ligchaamsbanden zijn evenmin standvastig en ontbreken soms, zoowel bij de oudere als bij de jongere voorwerpen.

SCLEROPAREI.

Apistus taenianotus CV. Poiss. IV p. 298. Richards.
Voy. Samar. Ichth. p. 5 tab. 4 fig. 1, 2.

Apist. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{8}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso 4 in longitudine corporis, paulo longiore quam alto; linea rostro-frontali concava; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, minus diametro 1 approximatis; rostro paulo ante frontem prominente; spinis suborbitalibus 2, superiore inferiore longiore sub pupilla desinente; rictu parvo; maxillis aequalibus, superiore sub oculi parte anteriore desinente, inferiore circis nullis; dentibus maxillaribus, vomerinis et palatinis minimis; praepoperculo spinis 5, superiore acuta spina suborbitali superiore non brevior, inferioribus brevibus; linea laterali prope basin pinnae caudalis desinente; squamis corpore minimis conspicuis, confertissimis; pinna dorsali integra, fronte ante oculum incipiente, spina 1^a oculo vix longiore, 2^a corpore vix humiliore spinis ceteris longiore, spinis mediis spina 2^a duplo et spinis posticis paulo brevioribus; membrana inter spinas anteriores margine superiore convexa; dorsali radiosa rotundata cum basi caudalis unita, corpore humiliore; pectoralibus rotundatis, radio libero nullo $2\frac{2}{3}$, ventralibus acutiusculis $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali obtusa convexa 4 fere in longitudine corporis; anali spina 3^a ceteris longiore corporis altitudine minus duplo brevior, parte radiosa rotundata; colore corpore fuscescente; pinnis fuscescen- viridibus flavescen- aurantiaco marginatis, dorsali analique radios

et caudali postice violaceo-nigricantibus; caudali radiis singulis medio puncto nigro.

B. 7. D. 17/8. P. 12. V. 1/5. A. 3/5. C. 12 et lat. brev.

Synon, *Sambia dourie* Vlam. Rec. No. 247?

Taenianote large-raie Lacép. Poiss. IV tab. 3 fig. 2 (exclus. descript.)

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 86'''.

Aanm. Van *Apistus taenianotus* CV. schijnen eenige varieteiten te bestaan, onderling verschillende door min of meer bruin gevlekt zijn van rugvin en ligchaam en door ligte verschillen in de getallen der vinstralen.

TEUTHIDES.

Priodon annularis CV. Poiss. X p. 223 tab. 294. QG.
Zoöl. Voyag. Freycin. p. 377.

Priod. corpore ovali, altitudine $2\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 3 et paulo in ejus altitudine; capite obtuso $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis, altiore quam longo; linea rostro-frontali concava; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; rictu parvo, longe ante oculum desinente; dentibus maxillis apicem versus denticulatis, acutis, confertis, parvis; praeoperculo operculoque oblique rotundatis; dorso et ventre subcarinatis, valde convexis, dorso ventre convexiore; cute toto corpore squamis minimis scabriusculis quasi arenata vel granulata; cauda laminis 2 parvis rotundis non armatis; linea laterali conspicua; pinna dorsali non emarginata, spinis scabris, 1^a spinis sequentibus vix et radiis anterioribus non longiore, $3\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis; pectoralibus obtusiusculis oculo duplo circiter longioribus; ventralibus acutis sub pectoralibus insertis; anali dorsali humiliore spinis scabris 2^a spina 1^a longiore sed radiis brevior; caudali extensa subtruncata 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore luride viridi fuscescente irregulariter nebulato; cauda annulo dilutior cineta; pinnis fuscescente-viridibus vel viridibus; caudali violacea flavo marginata.

B. 4. D. 5/29. P. 2/16. V. 1/3. A. 2/28. C. 16 et lat. brev.

Synon. *Priodon annulaire* CV. Poiss. X p. 223 tab. 294.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 112'''.

Aanm. Mijn specimen is aanmerkelijk grooter dan het ter aangehaalde plaatse afgebeelde. Ik tel er 1 kieuwvliësstraal en ook 1 rugvin- en aarsvinstraal meer dan in de groote Histoire

naturelle des Poissons is opgegeven. De soort was tot nog toe slechts van Timor bekend.

CALLIONIJMOÏDEI.

Callionymus dactylopus Ed. Benn. CV. Poiss. XII p. 232.

Callion. corpore elongato depresso, altitudine 9 circiter, latitudine maxima 6 circiter in ejus longitudine; capite acuto, convexo, subtrigloïdeo, 5 et paulo in longitudine corporis, paulo longiore quam lato; altitudine capitis 2 fere in ejus longitudine; oculis 4 circiter in longitudine capitis, minus diametro $\frac{1}{2}$ a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro acuto, oculo vix longiore; operculo non producto; processu praeoperculari oculo brevior, margine externo dentibus 3 antrorsum spectantibus, margine interno denticulo unico vel glabro; foramine branchiali postera, basi pinnae pectoralis superiori opposita; appendice anali oblonga obtusa; linea laterali bene conspicua capite simplice non divisa nec opercula versus descendente; pinna dorsali spinosa spinis filiformibus superne liberis, inferne omnibus membrana unitis, anticis caudam attingentibus; dorsali radiosa corpore altiore postice angulata; pectoralibus flabelliformibus 7 circiter in longitudine corporis; ventralibus spina et radio 1° a cetera pinna distinctis, spina brevi, radio 1° radio 2° multo longiore apice membranaceo, parte pinnae radiosa convexa postice angulata, membrana cum media basi pinnae pectoralis unita, 5 circiter in longitudine corporis; anali corpore altiore postice angulata; caudali rhomboïdea, 3 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne profunde olivaceo nigricante nebulato, lateribus inferneque dilute viridi; capite, rostro genisque et corpore lateribus et inferne guttis et ocellis numerosis coeruleis nigro vel violaceo annulatis; mento flavo; pinna dorsali spinosa fuscescente maculis oblongis coeruleis, spinam 3^m inter et 4^m macula oblonga nigra coeruleo marginata; pinna dorsali radiosa viridi-fuscescente vittis longitudinalibus irregularibus profunde fuscis 5 vel 6; pinnis pectoralibus superne viridibus inferne flavis, radiis superioribus fusco variegatis, membrana inferne praesertim guttulis coerulescentibus; ventralibus et anali viridi-fuscis ocellis et maculis parvis coeruleis nigricante cinctis, basi insuper guttulis fuscis; caudali dimidio superiore fasciis transversis latis 5 fuscis fasciis aurantiacis alternantibus et vittulis coeruleis nigro marginatis limbatis, dimidio inferiore aurantiaco-flava vittulis pluribus longitudinalibus coeruleis nigricante marginatis et insuper maculis parvis numerosis oblongis nigris apicem versus multo majoribus.

B. 6. D. 4—9 postic. 3 simplic. P. 1/18. V. 2 + 4. A. 8 omn. simplic. C. 1/8/1.

Synon. *Callionyme à doigt libre* CV. Poiss. XII p. 232.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 156"

Aanm. Deze bij uitnemendheid fraaije en merkwaardige soort is in het groote vischwerk niet zeer naauwkeurig beschreven en hare woonplaats niet opgegeven. De staartvin is bij mijn specimen ruitvormig en niet afgeknot. De kleuren zijn er zeer goed bewaard gebleven.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Amphiprion xanthurus CV. Poiss. V p. 302.

Amphipr. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{3}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, altiore quam longo; linea rostro-frontali convexa; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; fronte alapidota porosa; osse suborbitali sub oculo oculo duplo circiter humiliore, dentato, inferne spina deorsum spectante; maxilla inferiore prominente, superiore sub oculi margine anteriore desinente; dentibus maxillis conicis valde conspicuis; rictu curvato; praeoperculo subrectangulo, angulo rotundato, postice denticulis valde conspicuis; ossibus opercularibus ceteris spinoso-dentatis spinis gracilibus; squamis lateribus 48 p. m. in serie longitudinali; linea laterali simplice sub pinnae dorsalis postica parte interrupta; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam incisa, parte spinosa radiosa humiliore spinis 3^a et 4^a ceteris longioribus, parte radiosa rotundata; pectoralibus, ventralibus et caudali obtusis 4 et paulo in longitudine corporis; anali postice angulata dorsali radiosa non humiliore; caudali vix emarginata angulis obtusa radiis 2 in fila brevissima productis; colore corpore antice rubro et aurantiaco-rubro, postice nigricante-fusco, cauda flavo; fasciis corpore 3 margaritaceo-coeruleis transversis, 1^a nucho-operculari, 2^a dorso-anali, 3^a caudali; pinnis, dorsali nigra, pectoralibus, ventralibus analique aurantiacis, caudali flava; anali nigro marginata.

B. 5. D. 10/15 vel 10/16. P. 2/17. V. 1/5. A. 2/14 vel 2/15. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Jourdin* Ren. Poiss. Mol. I tab. 7 fig. 49?

Chaetodon, lineis utrinque 2 candidis; laminis operculorum serratis et cauda alba aequali Seb. Thes. III p. 70 tab. 26 fig. 24?

Sparè Mylius Dict. Class. Hist. Nat.?

Anthias Clarckii Benn. Ceyl. Fish. p. 29 tab. 29.

Amphiprion à queue jaune CV. Poiss. V p. 302.

Amphiprion Clarkii CV. Poiss. IV p. 372.

Amphiprion de Clark CV. ibid.

Amphiprion chrysargurus Richards. Ichth. Chin. Jap. in Rep. 15th

Meet. Brit. Assoc. 1845 p. 254.

Pol Kitjyah Cingalens.

Hae kin ju Chinens.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 103"

Ik geloof dat de aangehaalde afbeeldingen van SEBA en BENNET tot *Amphiprion xanthurus* te brengen zijn. De beschrijving van SEBA beantwoordt vrij wel aan de bovenstaande, en de achterste dwarsche band, door SEBA niet vermeld, moet ook bij lang in wijngeest bewaarde exemplaren niet meer van den gelen staart te onderkennen zijn. *Anthias Clarkii* Benn. beantwoordt geheel aan mijn specimen, met uitzondering slechts, dat de aarsvin van *Anthias Clarkii* zwart is afgebeeld, terwijl zij bij mijn specimen oranjekleurig is en slechts zwart gerand. De beschrijving van *Amphiprion chrysargurus* Richards. past volkomen op mijn specimen. Het zou ook wel kunnen zijn, dat *Amphiprion chrysopterus* CV. tot dezelfde soort behoort.

Amphiprion melanopus Blkr.

Amphipr. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{3}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 et paulo in longitudine corporis, altiore quam longo; linea rostro-frontali convexa; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis; fronte alepidota porosa; osse suborbitali sub oculo oculo minus duplo humiliore, dentato, quasi eroso, inferne spina deorsum spectante; maxilla inferiore prominente, superiore sub oculi limbo anteriore desinente; dentibus maxillis conicis valde conspicuis; rictu curvato; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato, postice denticulis parum conspicuis; ossibus opercularibus ceteris spinoso-dentatis spinis gracilibus; squamis lateribus 48 p. m. in serie longitudinali; linea laterali simplice sub pinnae dorsalis parte postica interrupta; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam parum emarginata, parte spinosa radiosa humiliore, spinis mediis ceteris longioribus, parte radiosa

rotundata; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{2}{3}$, ventralibus obtusis $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali convexa 5 fere in longitudine corporis; anali posticè leviter angulata dorsali radiosa vix humiliore; colore corpore antice fuscescente-rubro, postice nigricante-fusco, cauda postice aurantiaco; fascia nucho-operculari margaritaceo-coerulea; pinnis dorsali fuscescente-rubra, pectoralibus aurantiaco-rubris; ventralibus analique nigris, caudali flavo-aurantiaca.

B. 5. D. 10/17 vel 10/18. P. 2/17. V. 1/5. A. 2/14 vel 2/15. C. 15 vel 16 et lat. brev.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 95'''

Aanm. Deze soort is de eenige mij bekende van *Amphiprion*, welke slechts een' enkelen dwarsband bezit en is reeds daaraan gemakkelijk te onderkennen. Deze herkenning wordt voorts gemakkelijk gemaakt door het zwarte achterlijf, de zwarte aars- en buikvinnen en de oranjekleurige bolle ongevlechte staartvin.

Pomacentrus melanopterus Blkr.

Pomac. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso, convexo, $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis, aequè alto ac longo; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; osse suborbitali sub oculo oculo plus duplo humiliore, non dentato; dentibus utraque maxilla p. m. 32 conicis; praeoperculo subrectangulo, margine posteriore dentibus valde conspicuis; operculo postice spinulis 2 planis; dorso ventre altiore et convexiore; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore parte pinnae dorsalis radiosae interrupta; pinnis dorsali et anali radiosus obtusis rotundatis subaequialtis, dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis $4\frac{1}{4}$, ventralibus radio 1^o paulo producto $4\frac{1}{2}$, caudali leviter emarginata lobis obtusis rotundatis $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; lobo caudali superiore inferiore longiore; spina anali 2^a dorsali postica longiore; colore corpore pinnisque pectoralibus nigricante-viridi, pinnis ceteris violaceo-nigro; pinna pectorali basi macula magna nigra.

B. 5. D. 13/13 vel 13/14. P. 2/14. V. 1/5. A. 2/13 vel 2/14. C. 15 et lat. brev.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 101'''

Aanm. Deze soort is zeer kenbaar aan hare donkere kleuren, bol profiel, ongetande onderoogkuilsbeenderen, lange borstvinnen en 2ⁿ aarsvindoorn, stompe afgeronde straalachtige rug- en aarsvin enz.

LABROÏDEI CIJCLOÏDEI.

Julis (Halichoeres) Hartzfeldii Blkr.

Jul. (Halichoer.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite convexo, $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 6 circiter in longitudine capitis, diametro 1 fere a linea rostro-frontali convexa remotis; rostro oculo multo longiore; maxillis dentibus medioeribus, antice caninis 2 medioeribus, maxilla superiore postice dente angulari parvo; labiis carnosus; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; squamis lateribus 30 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi glabris postice angulatis; pectoralibus acutiusculis 6, ventralibus acutis 8, caudali postice convexa 7 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne olivaceo, lateribus aureo, inferne flavo et viridi-margaritaceo; capite pulchre viridi, rubro-violaceo vittato, vittis oculo-maxillaribus et inframaxillaribus utroque latere 2, vittis opercularibus utroque latere 3; lateribus vittis 2 serpentinis longitudinalibus purpureis coeruleo limbatis, superiore operculo-caudali, paulo post pinnam dorsalem guttis 2 vel 1 nigris, inferiore pleuro-caudali post anum incipiente; thorace ante pinnam pectoralem fascia obliqua rubro-violacea; lateribus sub apice pinnae pectoralis macula magna obliqua violacea; pinna dorsali inferne late rubro-violacea margine undulata violaceo et coeruleo limbata, dimidio superiore pulchre flava superne vitta longitudinali coerulea; dorsali radiosa basi inter singulos radios ocello coeruleo violaceo cincto; pectoralibus flavis, basi superne macula profunde coerulea; ventralibus flavis; anali aurantiaca dimidio basali vitta longitudinali coerulea violaceo marginata; caudali aurantiaca maculis elongatis rubro-violaceis fascias 3 transversas simulantibus; iride carmosina; dentibus viridibus.

B. 6. D. 9/11 vel 9/12. P. 2/11. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 12 vel 14 et lat. brev.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 163'''

Aanm. Deze soort heeft groote overeenkomst met *Julis zeylonicus* Benn. wat de kleurteekening betreft, doch verschilt er toch genoegzaam van, om er zich niet mede te laten vereenigen (1). Ik kan haar tot geene der mij bekende soorten brengen. Zij is een der sierlijksten van haar geslacht.

Julis (Julis) dorsalis QG. Voy. Astrolab. tab. 13 fig.
5. CV. Poiss. XIII p. 329.

Jul. (Jul.) corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite convexo 4 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{4}$ ad $\frac{1}{2}$ a linea rostro-frontali convexiuscula remotis; rostro oculo longiore; maxillis dentibus mediocribus antice caninis mediocribus, dentibus angularibus nullis; labiis carnis; linea laterali singulis squamis valde ramosa; squamis lateribus longitudinaliter striatis, lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; squama humerali maxima; pinnis dorsali et anali basi squamosis postice angulatis, dorsali spinosa radiosa humiliore; pectoralibus acutiuscule rotundatis 5, ventralibus acutis 9 circiter in longitudine corporis; caudali convexa radiis externis junioribus non, aetate provectoribus paulo productis 6 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne pulchre viridi, lateribus flavescence-viridi, inferne margaritaceo; capite toto violaceo vittis ru-

(1) De beschrijving van *Julis zeylonicus* Benn. luidt als volgt: „Jul. pinna caudali rotundata; lutescens, capite plumbeo, aurantiaco rivulato; pinnis verticalibus, vitta ad basin pinnae dorsalis coerulea inferne marginata, vitta interrupta apud lineam lateralem ducta, fascia longitudinali laterali superne inferneque coeruleo marginata, ramis inde plurimis abbreviatis ventrem versus ductis, lineaque obliqua per basin pinnae pectoralis ad ventrem extensa, aurantiacis; pinna dorsali ad basin linea crassa brevi obliqua inter singulos radios, secunda in medio ad radios partis mollis, guttaeque versus apicem, coeruleis notata; pinnae analis vitta media alteraque subapicali, pinnaeque caudalis rivulis subinterruptis verticalibus tribus coeruleis. D. 9/11. A. 3/11. Ad commissuram oris utrinque dentes majores 2 approximati; in maxilla superiore antice dentes maximi 2, duos majores anteriores maxillae inferioris inter se recipientes. Proceed. Zoöl. Societ. II. 1832 p. 183 Confr. et Cuv. Val. Hist. Nat. Poiss. XIII p. 343.

bro-violaceis oculo-maxillaribus et opercularibus utroque latere 2; dorso lateribusque superne fasciis latis transversis violaceo-nigris 6, 1^a dorso-pectoralis, 2^a, 3^a et 4^a dorso-lateralibus, 5^a et 6^a caudalibus brevibus; fascia insuper cephalo-caudali rubro-violacea; pinna dorsali flava, junioribus antice tota violaceo-nigra, aetate provectoribus fascia longitudinali violaceo-nigra; pectoralibus flavis apice violaceo-nigris, basi superne macula profunde coerulea; ventralibus flavo-aurantiacis; anali flavo-aurantiaca, antice macula violacea; caudali flava, medio postice et radiis subexternis violaceis.

B. 6. D. 8/13. vel 8/14. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Phaisant* Ren. Poiss. Mol. I tab. 28 fig. 155.

Labrus pulcherrimus Forster ap. CV. Poiss. XIII p. 330.

Julis prostigma K. v. H. Icon. inedit.

Spare Hardwicke Benn. Ceyl. Fish. p. 12 tab. 12.

Girelle à dorsale rayée CV. Poiss. XIII p. 329.

Mal-Girawah Cingalens.

Julis semifasciatus CV. Poiss. XIII p. 328.

Girelle semi-fasciée CV. ibid.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo 2 speciminum 95" et 150".

Aanm. Deze soort is dubbel beschreven in de groote Histoire naturelle des Poissons, eerst als *Julis semifasciatus* en daarna als *Julis dorsalis* QG., hoezeer de heer VALENCIENNES zelf zegt, dat de laatste misschien slechts eene varieteit is van de eerste. Bij het kleinste mijner twee specimina ontbreekt de overlangsche donkere rugvinband, terwijl er in het algemeen de kleuren minder helder en scherp zijn. KÜHL en VAN HASSELT vonden deze soort bij Tjiringin in westelijk Java en noemden haar *Julis prostigma*.

BALISTINI.

Balistes vidua Soland. Richards. Voyag. Sulph. Ichthyol. p. 128 tab. 59 fig. 9, 10.

Balist. corpore oblongo compresso, altitudine 2 circiter in ejus longitu-

dine, latitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis, altiore quam longo; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis, $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine rostri; vertice convexo; linea rostro-frontali declivi rectiuscula vel convexiuscula; rostro ante oculos sulco triangulari; labiis carnosus; dentibus utraque maxilla 8, mediis ceteris majoribus; apertura branchiali ante basin superiorem pinnae pectoralis desinente; scutis lateribus 65 p. m. in serie longitudinali usque ad aperturam branchialem; cauda compressa spinis nullis armata, medio duplo altiore quam lata; pinna dorsali spinosa spina 1^a rostro paulo brevior, crassa, obtusa, scabra, membrana longe ante pinnam dorsalem radiosam desinente; dorsali radiosa antice acuta angulata, corpore minus triplo humilior, multo longior quam alta; pectoralibus rotundatis $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; ventrali spina crassa brevi, obtusa, denticulata, radiis gracilibus geminis p. m. 26 cutem vix superantibus; anali antice acuta angulata, dorsali humilior et corpore paulo plus triplo humilior, multo longior quam alta; caudali convexa 7 fere in longitudine corporis; colore corpore toto nigro; pinnis dorsali spinosa et ventrali nigris; dorsali radiosa, anali et caudali dilute flavis vel albis, dorsali radiosa et anali totis nigro limbatis; pectoralibus flavo-viridibus nigro marginatis.

D. 3—2/31. P. 1/13. A. 2/28. C. 12.

Synon. *Kokenbouti* Renard Poiss. Mol. I tab. 17 fig. 96.

Balistes fimbriatus J. G. Forst. in Bibl. Banks.

Ae lee tica vel *Oiri* Otaitens.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 134'''.

Aanm. Blijkbaar heeft tot deze soort betrekking de zeer gebrekkige afbeelding van *Kokenbouti* van RENARD. De afbeelding van den heer RICHARDSON is zeer naauwkeurig, doch laat te weinig buikvinstralen zien. Deze afbeelding is bijkans 50''' langer dan mijn specimen en heeft de buitenste staartvinstralen eenigzins verlengd, wat waarschijnlijk aan een' ouderen leeftijdstoestand eigen is, bestaande daarvan bij mijn specimen geen spoor.

GIJMNODONTES.

Diodon novemmaculatus Cuv. Ann. Mus. Hist. Nat. IV
tab. 6.

Diod. corpore oblongo quadrilatero, depresso, latiore quam alto, latitudine ad basin pinnarum pectoralium $2\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; capite quadrilatero, obtuso, depresso, longitudine 3 circiter in longitudine corporis; lineis interoculari et rostro-frontali concavis; oculis superis diametro 4 circiter in longitudine capitis, diametris $2\frac{1}{2}$ circiter a se invicem distantibus; cute supraorbitali cirro carnoso apice dichotomo; papilla utroque latere oblonga obtusa loco narium; mento bipapillato; spinis capite totoque corpore longis gracilibus postice membrana humili, rotundis, basi radicibus pluribus; rostro, pinnarum radicibus caudaque postice glabris; spinis inter oculos serie antica 5, serie 2^a 8, serie longitudinali a rostro usque ad caudam p. m. 24, serie transversali inter pinnas pectorales p. m. 13; apicibus spinarum bases spinarum sequentium superantibus vel attingentibus; pinnis obtusis rotundatis, caudali $6\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne lateribusque olivaceo, inferne albo, pinnis viridi; capite vertice fascia transversa lata nigra flavescente limbata; lateribus maculis 2 magnis nigris, 1^a infra-oculari, 2^a operculari; dorso maculis magnis irregularibus nigris 4 flavescente cinctis, maculis 2 linea dorsali media ante pinnam dorsalem sitis, anteriore ante pinnam dorsalem, posteriore basin pinnae dorsalem cingente, maculis 2 lateralibus paulo supra et post pinnas pectorales sitis; lateribus maculis numerosis minoribus rotundis nigris.

D. 2/13 vel 2/14. P. 1/22 vel 1/23. A. 2/12 vel 2/13. C. 1/7/1.

Synon. *Diodon 6 maculatus* Cuv. A. Mus. Hist. Nat. IV. tab. 7.

Habit. Amboina, in mari.

Longitudo speciminis unici 112".

Aanm. Boven beschreven specimen meen ik tot *Diodon novemmaculatus* Cuv. te moeten brengen ofschoon het met de aangehaalde afbeelding van CUVIER in eenige opzigten verschilt ten opzichte der kleinere ronde vlekken, welke op de zijden van mijn specimen veel talrijker zijn, dan op de afbeelding van CUVIER is aangegeven. Mijn specimen beantwoordt ook vrij wel aan de afbeelding van *Diodon 6 maculatus* van CUVIER, doch hier bevindt zich eene groote vlek tusschen de oogen en geene vlek onder de oogen en op de operkelstreek. Deze ge-

ringe verschillen zijn waarschijnlijk aan ligte varieteiten toe te schrijven.

Het komt mij voor dat *Diodon novemmaculatus* T. Schl., afgebeeld in de Fauna japonica (Poiss. tab. 128 fig. 2) tot eene andere soort behoort, zoowel wegens hare andere vlekteekening als betrekkelijk langere doornen.

Scripsi Batavia Calendis Augusti MDCCCLII.



Bleeker, P. 1852. "Nieuwe bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Amboina." *Natuurkundig tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 3, 545–568.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/130178>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/218336>

Holding Institution

Natural History Museum Library, London

Sponsored by

Natural History Museum Library, London

Copyright & Reuse

Copyright Status: Public domain. The BHL considers that this work is no longer under copyright protection

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.